

Õiguskantsler

Teie 12.07.2018 nr

Meie 14.08.2018 nr 6-1/181015/1803465

Vanemahüvitise ja sünnitushüvitise vahe arvutamine

Lugupeetud []

Küsisite õiguskantslerilt, kas põhiseadusega on kooskõlas, et vanemahüvitise ja sünnitushüvitise vahet, mille riik kompenseerib laste järjestikku sündimise korral, mõjutab lapse eeldatav sünnitähtaeg.

Mõistan, miks peate vanemahüvitise ja sünnitushüvitise vahe suuruse arvutamise reegleid ebaõiglaseks. Ometi ei saa põhiseadusvastaseks pidada, et vanemahüvitise ja sünnitushüvitise vahe kompenseerimisel arvestatakse lapse eeldatava sünniajaga.

Kui järjest sündinud laste sündide vahe on lühem kui kaks aastat ja kuus kuud ning vanemahüvitis on arvutatud eelmise lapse vanemahüvitise maksmise aluseks olnud sissetulekute põhjal, makstakse lapsevanemale kinni ka vanemahüvitise ja sünnitushüvitise vahe ([perehüvitiste seaduse](#) § 41 lõiked 1–3). Selleks arvutatakse välja ühe kalendripäeva vanemahüvitis ja ühe kalendripäeva sünnitushüvitis ning saadud vahe kompenseeritakse iga päeva kohta lapse sünnist kuni sünnitushüvitise perioodi lõpuni ([perehüvitiste seaduse](#) § 41 lõige 3).

Sünnitushüvitise maksmisel lähtutakse arsti või ämmaemanda määratud lapse eeldatavast sünnitustähtajast (vt [ravikindlustuse seaduse](#) § 51 lõige 2, § 58 lõiked 1 ja 3). Asjaolu, kas laps sünnib eeldatavast sünnitustähtajast varem või hiljem, võib mõjutada sünnitushüvitise ja vanemahüvitise vahe suuruse arvutamist. Kui laps sünnib pärast eeldatavat tähtaega, lüheneb lapse sünni ja sünnitushüvitise maksmise lõppemise päeva vaheline aeg ning järelikult lüheneb ka periood, mille eest vanemahüvitise ja sünnitushüvitise vahe kompenseeritakse. See tähendab, et vanem, kelle laps sünnib eeldatavast tähtajast hiljem, võib saada riigilt väiksemat kompensatsiooni võrreldes vanemaga, kelle laps sünnib tähtajal või enne seda.

Vanemahüvitise ja sünnitushüvitise vahe kompenseerimine loetakse samuti vanemahüvitiseks ([perehüvitiste seaduse](#) § 41 lõige 2).

Põhiseaduse järgi ei ole vanemahüvitise maksmine riigi kohustus, vaid vabatahtlik soodustus. Seetõttu on Riigikogu üsna vaba kehtestama vanemahüvitise maksmise tingimusi (vt Riigikohtu

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

otsust asjas nr [3-4-1-23-11](#), p 68). See tähendab muu hulgas, et Riigikogul on avar otsustusõigus, kui suurt vanemahüvitist maksta ja kuidas määrata kindlaks vanemahüvitise suurus.

Riigikogul on õigus soodustuste kehtestamisel silmas pidada ka seda, kui suur on ühe või teise tingimuse täitmise kontrollimisega kaasnev halduskoormus, ja et riigi raha kasutataks säästlikult (vt nt Riigikohtu otsust vanemahüvitist puudutavas asjas nr [3-4-1-23-11](#), p-d 19 ja 20, ning otsust sünnitushüvitise ja vanemahüvitise vahe kompenseerimist puudutavas asjas nr [3-3-1-61-11](#), p 20). Seetõttu ei saa Riigikogule ette heita, et vanemahüvitise ja sünnitushüvitise vahe hüvitamise arvutamist mõjutab lapse eeldatav sünnitustähtaeg.

Loodetavasti on neist selgitustest abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise